

Härnösands kommuns revisorer

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2025-04-03

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning - socialnämnden”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om socialnämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 8 augusti 2025. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Lillemor Andersson
Vice ordförande

Samuel Möller
2:e vice ordförande

Grundläggande granskning - socialnämnden

Rapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2025-04-03

Antal sidor 19, inklusive bilagor

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2025-04-03

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Styrande förutsättningar	6
3.2	Verksamhetsstyrning och uppföljning	7
3.3	Ekonomistyrning och uppföljning	11
3.4	Intern kontroll	13
4	Samlad bedömning och rekommendationer	16
A	Bilagor	18

1 Sammanfattning

Granskningens översiktliga syfte var att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att styrelse och nämnder lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden delvis har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?	Delvis
Följer styrelsen/ nämnden upp verksamhetens måluppfyllelse	Ja
Uppnår styrelsen/nämnden målen för sin verksamhet?	-
Vidtar styrelsen/ nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppföljning under året?	Delvis
Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?	Nej
Följer styrelsen/nämnden upp verksamhetens ekonomiska resultat under året?	Ja
Bedriver styrelsen/nämnden verksamheten inom sina ekonomiska budgetramar?	Nej
Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?	Nej
Har styrelsen/nämnden skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?	Nej
Följer styrelsen/nämnden upp verksamhetens interna kontroll under året?	Ja
Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Härnösands kommun

Grundläggande granskning - socialnämnden

2025-04-03

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi socialnämnden att:

- Säkerställa att verksamhetsmål uppnås.
- Tillse att det vidtas åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppfyllelse under året.
- Säkerställa att verksamhetens bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.
- Tillse att det vidtas åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året.
- Skapa förutsättningar för att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året.

2 Bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen.

Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Verksamhetsområdena ska granskas i den omfattning som följer av God revisionssed.

Revisorerna har till uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt, tillfredställande sätt
- Räkenenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårs- och helårsbokslut.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse, styrning och intern kontroll. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser, och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga revisionsberättelse.

Revisorerna genomför fördjupade granskningar som ett komplement till den grundläggande granskningen.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningens översiktliga syfte var att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att styrelse och nämnder lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Följer styrelsen/ nämnden upp verksamhetens måluppfyllelse
- Uppnår styrelsen/nämnden målen för sin verksamhet?
- Vidtar styrelsen/ nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppföljning under året?

Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?
- Följer styrelsen/nämnden upp verksamhetens ekonomiska resultat under året?
- Bedriver styrelsen/nämnden verksamheten inom sina ekonomiska budgetramar?
- Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

Intern kontroll

- Har styrelsen/nämnden skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Följer styrelsen/nämnden upp verksamhetens interna kontroll under året?
- Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder, exklusive valnämnden och krisledningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

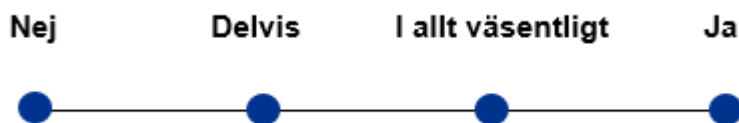
I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Kommunfullmäktiges givna beslut och uppdrag till styrelse/ nämnder
- Styrelse och nämnders reglementen
- Reglemente för intern kontroll
- Tillämpbara interna regelverk och policy.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och en enkät till styrelsens och nämndernas ledamöter.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschef.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrande förutsättningar

Enligt gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder¹ ska nämnden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnden ska också se till att internkontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Det framgår av kommunens målprogram 2024 – 2027² att kommunen har sex lokala inriktningar som utgår från de globala målen i Agenda 2030:

1. Plats för alla
2. Plats för tillväxt
3. Modig miljökommun
4. Likvärdig utbildning
5. Jämställd och jämlik välfärd
6. Attraktiv arbetsgivare

Inriktningarna ska leda kommunen i planering och beslutsfattande. Utifrån innehållet i inriktningarna ska kommunens nämnder och bolag utarbeta mål för den egna verksamheten. Respektive nämnd kan även tilldelas specifika prioriterade uppdrag/mål från kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige har i årsplan 2024³ fastställt mål utifrån de lokala inriktningarna. Socialnämnden har blivit tilldelad följande mål:

Plats för alla: *Insatser ska utföras så att invånare kan känna sig trygga och inkluderade i samhället.*

Jämställd och jämlik välfärd: *Tillhandahålla insatser och stöd av hög kvalitet utifrån det individuella behovet.*

Attraktiv arbetsgivare: *Arbetsplatsen är känd för ett tillitsfullt ledarskap som erbjuder trygghet, delaktighet, utvecklingsmöjligheter och goda arbetsförhållanden. Det gör att medarbetare, såväl kvinnor som män, söker sig till oss och väljer att stanna kvar.*

Till respektive mål finns det utsedda indikatorer för måluppfyllelse, se bilaga 1 för en sammanställning.

¹ Kommunfullmäktige 2022-12-19, § 132

² Kommunfullmäktige 2023-03-27, § 25

³ Kommunfullmäktige 2023-11-20, § 153

Vidare framgår att kommunfullmäktige även tilldelat socialnämnden sex särskilda uppdrag:

- Arbeta för att tillsammans säkerställa att kommunen får del av de bidrag och intäkter som vi har rätt till.
- Arbeta för att tillsammans nå målsättningen om att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare inom fem år.
- Säkra heltid som norm inom kommunen.
- Arbeta strategiskt tillsammans och genom samverkan för att nå de antagna målen i kommunens Tillväxtstrategi, och för att möta de behov som kommer utifrån de stora etableringarna som sker och väntas ske i vårt närområde.
- Minimera de oönskade delade turerna inom nämndens verksamheter.
- Garantera anställning i Härnösands kommun för dem som genomför utbildning med godkända resultat till undersköterska i kommunens vård- och omsorgsutbildningar.

3.2 Verksamhetsstyrning och uppföljning

Socialnämnden har genom verksamhetsplan 2024⁴ fastställt mål för den egna verksamheten samt nyckelaktiviteter som ska genomföras för att nå målen. Nämnden har även fastställt indikatorer för arbetet, vilka nämnden blivit tilldelade av fullmäktige i årsplan 2024.

För målet *Insatser ska utföras så att invånare kan känna sig trygga och inkluderade i samhället* är nämndens nyckelaktiviteter:

- Utveckla stöd och insatser för att personer ska kunna klara sig själva längre i det egna boendet.
- Skapa och genomföra aktiviteter för att minska ensamhet och isolering bland invånare i behov av socialnämndens insatser.
- Erbjuder alla invånare som tar del av socialnämndens insatser samma möjlighet att nyttja välfärdstekniska lösningar.

För målet *Tillhandahålla insatser och stöd av hög kvalitet utifrån det individuella behovet* har nämnden fastställt följande nyckelaktiviteter:

- Arbeta för att socialnämndens verksamheter har likvärdig balans mellan brukarnas behov, utifrån respektive lagstiftning, och det tillgängliga ekonomiska utrymmet.
- Utveckla och förvalta förebyggande och hälsofrämjande arbetet.
- Driva och påverka så att Välfärdsteknik är möjligt att använda i hela kommunen.

För målet avseende attraktiv arbetsgivare har nämnden fastställt fyra nyckelaktiviteter:

⁴ Socialnämnden 2024-01-25, § 7

- Ta fram åtgärder som stärker attraktiviteten för nya och befintliga medarbetare genom delaktighet och påverkansmöjligheter.
- Verka för balans mellan arbetsliv och privatliv för ett hållbart arbetsliv.
- Arbetsmiljögenomgångar skall redovisas inför nämnden två gånger per år.
- Under 2024 ta fram en kompetenstrappa för minst en yrkesgrupp

Av nämndens verksamhetsplan framgår aktiviteter uppfyllelse av de särskilda uppdrag kommunfullmäktige tilldelat nämnden:

- **Arbeta för att tillsammans säkerställa att kommunen får del av de bidrag och intäkter som vi har rätt till:** hantera frågan i förvaltningsledningen samt utse en medlem i gruppen med särskilt ansvar för bevakning av externa bidrag.
- **Arbeta för att tillsammans nå målsättningen om att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare inom fem år:** fler förbättringsområden behöver belysas. flera områden belysas där förbättringar kan ske. Nämnden bedömer att målsättningen inte kan nås utan ekonomiskt tillskott till nämndens verksamheter
- **Säkra heltid som norm inom kommunen:** nämnden bedömer att målet, i princip, redan är uppfyllt. Arbetet behöver därför rikta fokus på att behålla den höga nivån. Nämnden framför vidare att merkostnaden för heltidsinförandet 2023 beräknas till ca 20 mnkr årligen. Detta ska inte kompenseras för i nämndens budget för 2024.
- **Arbeta strategiskt tillsammans och genom samverkan för att nå de antagna målen i kommunens Tillväxtstrategi, och för att möta de behov som kommer utifrån de stora etableringarna som sker och väntas ske i vårt närområde:** nämnden har medarbetare som ingår i några av de projektgrupper som startats upp på kommunövergripande nivå i syfte att förbereda de stora etableringar som förväntas ske.
- **Minimera de oönskade delade turerna inom nämndens verksamheter:** nämnden ser betydande utmaningar att lösa det inom femårsperioden om inte visst mått av ekonomiska medel tillförs nämndens budget.
- **Garantera anställning i Härnösands kommun för dem som genomför utbildning med godkända resultat till undersköterska i kommunens vård- och omsorgsutbildningar:** nämnden införde den möjligheten strax före sommaren 2022.

3.2.1 Uppföljning

Verksamhetsplan och budget ska följas upp vid tre tillfällen per år, per tertial. Redovisning till nämnd ska ske vid närmaste efterföljande sammanträde genom fyramånadersrapport, delårsrapport och helårsrapport.

Av nämndens uppföljning fyramånadersrapport vid tertiäl 1⁵ framgår att den uppföljningens huvudfokus är budget men att nämnden även ska bli informerad om påbörjade aktiviteter som anges i verksamhetsplanen samt internkontrollplanen. Av uppföljningen framgår beskrivningar och genomförandestatus för samtliga nyckelaktiviteter.

Enligt nämndens delårsrapport 2024⁶ har arbetet för måluppfyllelse inte varit i tillfredsställande omfattning i samtliga inriktningar. Nämnden bedömer att det inte kommer vara möjligt att uppnå samtliga mål vid årets slut.

Följande nyckelaktiviteter bedöms inte vara genomförda i tillräcklig omfattning eller inriktning för att bidra till positiv förflyttning mot måluppfyllelse på helår:

- Tillhandahålla insatser och stöd av hög kvalitet utifrån det individuella behovet.
- Utveckla stöd och insatser för att personer ska kunna klara sig själva längre i det egna boendet.
- Ta fram åtgärder som stärker attraktiviteten för nya och befintliga medarbetare genom delaktighet och påverkansmöjligheter.
- Verka för balans mellan arbetsliv och privatliv för ett hållbart arbetsliv.
- Arbeta för att socialnämndens verksamheter har likvärdig balans mellan brukarnas behov, utifrån respektive lagstiftning, och det tillgängliga ekonomiska utrymmet.
- Arbetsplatsen är känd för ett tillitsfullt ledarskap som erbjuder trygghet, delaktighet, utvecklingsmöjligheter och goda arbetsförhållanden. Det gör att medarbetare, såväl kvinnor som män, söker sig till oss och väljer att stanna kvar.

Nyckelaktiviteten *Driva och påverka så att Valfärdsteknik är möjligt att använda i hela kommunen* saknar strategi och aktivitet och kan därför enligt nämnden inte bedömas.

Nämnden har beslutat⁷ att målen, nyckelaktiviteterna och indikatorerna för 2024 även ska gälla för år 2025. Arbetet som ligger till grund för utarbetningen av målen är workshops där både socialnämnden och förvaltningsledningen deltagit.

Av nämndens verksamhetsberättelse för år 2024⁸ framgår uppföljningar och bedömningar av samtliga mål och nyckelaktiviteter. Nämnden bedömer att målet *Insatser ska utföras så att invånare kan känna sig trygga och inkluderade i samhället* är uppfyllt i hög grad. Avseende målet *Tillhandahålla insatser och stöd av hög kvalitet utifrån det individuella behovet* bedömer nämnden att det skett en förflyttning mot målet vid årsskiftet i eftersträvarnsriktning samt i en tillfredsställande omfattning. Nämnden bedömer att det skett en förflyttning mot målet avseende attraktiv arbetsgivare i eftersträvarnsriktning men inte i en tillfredsställande omfattning. Ett flertal av nyckelaktiviteterna för måluppfyllelse är inte slutförda. Till exempel anges det att

⁵ Socialnämnden 2024-05-30, § 55

⁶ Socialnämnden 2024-09-26, § 90

⁷ Socialnämnden 2024-04-26, § 43

⁸ Socialnämnden 2025-02-11, § 5

inga strategier är helt implementerade för att stärka attraktiviteten för nya och befintliga medarbetare genom delaktighet och påverkansmöjligheter. Det beskrivs att arbete är påbörjat men på grund av ekonomiska utmaningar har inte alla aktiviteter kunnat genomföras.

Socialnämnden har följt upp samtliga tilldelade uppdrag genom verksamhetsberättelse 2024. Avseende att säkra heltid som norm bedömer nämnden detta som i princip uppfyllt. För övriga uppdrag beskrivs det arbete som genomförts under år 2024 och det arbete som är planerat att utföras under 2025. Däremot framgår inte vilka effekter som har uppnåtts, till exempel om aktiviteterna har lett till en jämställd och jämlik välfärd.

Vi noterar att nämnden inte har vidtagit några särskilda åtgärder för att främja måluppfyllelsen under året.

3.2.2 Enkätundersökning

Enkätundersökningen besvarades av åtta ordinarie ledamöter och tre ersättare.

	Ja	Nej	Vet ej
Har nämnden fastställt mål som är tydligt kopplade till fullmäktiges mål?	11		
Har nämnden formulerat verksamhetsmålet så att de är möjliga att utvärdera?	9	2	
Följer nämnden upp hur verksamhetsmålen utvecklas under året?	8	3	
Har nämnden beslutat om åtgärder om det finns risk för att målen inte kommer att uppnås?	3	5	3

Tabell 1: Resultat av enkätundersökning avseende verksamhetsstyrning och uppföljning

I vår enkätundersökning framförs ett flertal varierande beskrivningar av förvaltningens redovisningar på sammanträden. En del beskriver positiva upplevelser av detta medan andra ledamöter upplever en viss otydlighet från förvaltningens sida kring till exempel genomförandestatus av beslut fattade av nämnden. Ett flertal ledamöter beskriver diskussionerna mellan förtroendevalda som positiv.

3.2.3 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden delvis säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag.

Vår bedömning baseras på att nämnden har följt upp arbetet för att uppnå mål och uppdrag under året. Vid uppföljningarna har nämnden även bedömt måluppfyllelse per helår. Vid helår har inte nämnden uppfyllt samtliga mål eller genomfört samtliga nyckelaktiviteter.

Vår bedömning är att socialnämnden följer upp verksamhetens måluppfyllelse.

Däremot kan vi inte bedöma om socialnämnden uppnått målen för sin verksamhet.

Det saknas i verksamhetsrapporten mått som visar att målen har uppnåtts, t ex har de indikatorer som framgår av bilaga 1 inte använts i utvärderingen. Det är därför inte möjligt för oss att objektivt bedöma resultatet av verksamhetsmålen.

Vår bedömning är att socialnämnden delvis vidtagit åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammats avseende måluppföljning under året.

Vi bedömer att nämnden inte har vidtagit några särskilda åtgärder för att främja måluppfyllelsen under året. Vi noterar dock att nämnden till följd av bedömningar/prognoser av måluppfyllelse fattat beslut om att fortsätta arbetet under år 2025.

3.3 Ekonomistyrning och uppföljning

Av årsplan 2024 framgår att kommunfullmäktige har tilldelat socialnämnden en driftsbudget för 2024 som uppgår till 717,7 mnkr. Investeringsbudgeten uppgår till 8,7 mnkr. Av socialnämndens verksamhetsplan framgår att verksamhetens nettokostnad förväntas överstiga skattemedelsutrymmet som nämnden blivit tilldelad av kommunfullmäktige. I syfte att uppnå en budget i balans har verksamhetens intäkter budgeterats med ett odefinierat bidrag på 20,5 mnkr, d v s såsom vi tolkar en medveten underbudgetering.

I april 2024 har socialnämnden reviderat sin verksamhetsplan⁹ genom en justering av budget. Justeringen avsåg 9,5 mnkr för löneökningar och 2,5 mnkr för minskad övertid. Syftet med revideringen beskrivs vara att första linjens chefer fortsatt ska ha en relativt realistisk personalbudget.

Av ekonomisk uppföljning i februari¹⁰ framgår att nämnden uppvisar en negativ budgetavvikelse på 5 mnkr. I samband med uppföljningen beslutade nämnden att uppdra till förvaltningen att noga följa utvecklingen av personalkostnaderna och vidta de åtgärder som är möjliga.

Enligt ekonomisk uppföljning i mars¹¹ uppgick den negativa budgetavvikelsen till 9,1 mnkr. I samband med uppföljningen uppdrog nämnden förvaltningen att löpande följa utvecklingen av kostnaderna och vidta de kostnadsreducerande åtgärder som är möjliga för att komma inom ramen. Förvaltningen uppdrogs även att återkomma med förslag på kostnadsreducerande åtgärder med tillhörande risk- och konsekvensanalys. Nämnden tog beslut om likadana åtgärder vid den ekonomiska uppföljningen i april¹².

Vid uppföljning i tertiäl 1 genom fyramånadersrapporten¹³ har nämnden prognosticerat ett underskott på 57,6 mnkr för helår. I samband med uppföljningen har nämnden

⁹ Socialnämnden 2024-04-26, § 42

¹⁰ Socialnämnden 2024-02-29, § 14

¹¹ Socialnämnden 2024-03-27, § 24

¹² Socialnämnden 2024-04-26, § 41

¹³ Socialnämnden 2024-05-30, § 53

beslutat att uppdra förvaltningschef att utarbeta en treårig ekonomisk plan för att uppnå de mål och riktlinjer kommunfullmäktige beslutat om.

I samband med budgetuppföljning i juni¹⁴ beslutade nämnden att uppdra förvaltningschef att utarbeta en plan enligt kommunfullmäktiges beslut om reducerad kostnadsbudget 2024. Nämnden beslutade även att uppdra förvaltningschef att utarbeta kostnadsreducerande åtgärder med tillhörande risk och konsekvensanalys. Vid uppföljningen i augusti¹⁵ uppgick nämndens negativa budgetavvikelse till 32,5 mnkr.

Av delårsrapport 2024 framgår att nämnden prognosticerar att underskottet kommer att växa till 65,2 mnkr per helår. Det framförs att personalkostnaderna är den post som avviker mest med ett underskott på 22,8 mnkr. I delårsrapporten presenteras ett antal åtgärder för att sänka kostnaderna inom hemtjänst respektive särskilt boende. Åtgärderna inom hemtjänst beräknas uppgå till 1,4 mnkr, räknat på tre månader. Åtgärderna inom särskilt boende saknar motsvarande beräkning.

Av budgetuppföljningen per september månad¹⁶ framgår att nämnden beslutade att uppdra förvaltningen att återkomma med en lista på kostnadsreducerade åtgärder med tillhörande risk- och konsekvensanalys.

Vid budgetuppföljning per oktober månad¹⁷ fattade nämnden beslut om att uppdra förvaltningen att följa utvecklingen av personalkostnaderna och effekten av de organisatoriska förändringarna. Vidare uppdrogs förvaltningen att vidta de åtgärder som är möjliga, samt att återkomma med en lista på kostnadsreducerade åtgärder med tillhörande risk- och konsekvensanalys.

Budgetuppföljning per november månad¹⁸ anger att nämnden uppvisar ett underskott på 56,2 mnkr för perioden. Hemtjänsten uppges avvika negativt mot budget med 36,2 mnkr.

Det framgår av verksamhetsberättelse 2024 att nämnden redovisar ett underskott för helår på 64,3 mnkr. Detta uppges motsvara 6,5 procent av nämndens budget. Det framgår vidare att nämndens intäkter understiger budgeten med 28,2 mnkr medan kostnaderna överskrider budgeten med 36,1 mnkr. Bland annat ska personalkostnaderna avvika negativt från budget med 26 mnkr. Förvaltningen bedömer att införandet av rätten till heltid bidragit till en kostnadsökning på cirka 20 mnkr.

3.3.1 Enkätundersökning

	Ja	Nej	Vet ej
Har nämnden fastställt en budget i balans?	4	7	

¹⁴ Socialnämnden 2024-06-27, § 70

¹⁵ Socialnämnden 2024-08-29, § 79

¹⁶ Socialnämnden 2024-10-23, § 106

¹⁷ Socialnämnden 2024-11-29, § 120

¹⁸ Socialnämnden 2024-12-18, § 134

Följer nämnden upp ekonomin och upprättas prognoser regelbundet under året?	11		
Har nämnden fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att nå budget?	2	8	1

Tabell 2: Resultat av enkätundersökning avseende ekonomistyrning och uppföljning

3.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden inte säkerställt att verksamhetens bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vår bedömning är att socialnämnden följt upp verksamhetens ekonomiska resultat under året.

Vår bedömning är att socialnämnden inte bedrivit sin verksamhet inom ekonomiska budgetramar.

Vår bedömning är att socialnämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året.

Vår bedömning baseras bland annat på att nämnden uppdragit förvaltningen att vidta åtgärder vid ett flertal tillfällen. Åtgärderna har inte varit tillräckliga för att motverka det underskott som nämnden redan prognosticerat tidigt under året, sannolikt redan vid budget då vi tolkar att det odefinierade bidraget är ett sätt att balansera en underbudgetering.

3.4 Intern kontroll

Socialnämnden har behandlat en bruttolista för internkontroll inför 2024¹⁹. I samband med detta beslutade nämnden att exkludera processen "Avgiftshandläggning" med anledning av att samtliga kontrollmoment under 2023 har varit utan anmärkning samt att riskvärdet bedöms vara lågt.

Det framgår av nämndens verksamhetsplan att internkontrollplan för 2024 har utarbetats i samverkan mellan utveckling- och kunskapsstyrningsenheten, förvaltningsledningsgruppen och Socialnämnden. Internkontrollplanen består av nio identifierade risker med tillhörande kontrollmoment, se bilaga 2 för en sammanställning.

55 procent av deltagarna i vår enkätundersökning svarade "nej" eller "vet ej" på frågan om nämnden är delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning av intern kontroll.

Av beslutsprotokoll framgår att internkontrollplanen ska följas upp och rapporteras som del av verksamhetsberättelsen. Det ska framgå av rapporteringen vilka internkontroller som genomförts under året och vilka föreslagna åtgärder som vidtagits

¹⁹ Socialnämnden 2023-11-30, § 134

3.4.1 Uppföljning

Vid uppföljning i tertial 1 har nämnden blivit informerad om påbörjade aktiviteter kopplat till internkontrollplanen²⁰. Av uppföljningen framgår vem som är ansvarig för kontroll, en beskrivning av aktiviteten samt genomförandestatus. Vidare framgår att fem av kontrollerna har resulterat i ett "ej accepterat värde". Berörda chefer i verksamheterna har kontaktats till följd av de identifierade avvikelserna.

Av nämndens delårsrapport 2024 framgår att samtliga kontrollmoment var genomförda, med undantag för *Kontroll av ej avslutade ärenden genom systematisk sammanställning av ärenden från verksamhetssystemet*. Anledningen till detta anges vara att det inte är möjligt att hämta data från verksamhetssystemet. Behov av ett analysverktyg ska behandlas av kommunledningsgruppen. Vidare framgår att det har utarbetats förslag på åtgärder vid identifierade avvikelser. Åtgärderna är planerade att utföras under 2024.

Genom verksamhetsberättelse 2024 har nämnden följt upp samtliga kontrollmoment samt vidtagna förbättringsåtgärder. Ett flertal av förbättringsåtgärderna uppges inte vara färdigställda. Bland annat anges att åtgärderna att öka antalet genomförandeplaner och att öka inhämtande av samtycke vid verkställande av tillsyn via trygghetskamera inte vara genomförda. Detsamma gäller för åtgärden att uppdatera rutin för samtycke gällande hantering av samtycke i verksamhetssystemet samt informera biståndshandläggare om förändringar. Det framförs i verksamhetsberättelsen att förbättringsåtgärderna har lett till vissa förbättringar. Dock uppges det att det finns behov av ett fortsatt arbete för att säkerställa efterlevnad av lagar, regler och rutiner.

3.4.2 Enkätundersökning

	Ja	Nej	Vet ej
Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	11		
Är nämnden delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för planen för uppföljning av intern kontroll?	5	3	3
Rapporteras resultat från uppföljningen av intern kontroll till nämnden?	10		1
Fattas beslut vid konstaterade avvikelser i den interna kontrollen?	6	2	3

Tabell 3: Resultat av enkätundersökning avseende intern kontroll

²⁰ Socialnämnden 2024-05-30, § 54

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2025-04-03

3.4.3 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden inte skapat förutsättningar för att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året.

Vår bedömning är att socialnämnden följer upp verksamhetens interna kontroll under året.

Vår bedömning är att socialnämnden inte vidtar åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammats avseende intern kontroll under året.

Vi konstaterar att nämnden behandlat identifierade risker inför fastställande av kontrollplan samt följt upp arbetet kontrollerna och efterföljande förbättringsåtgärder.

Vi bedömer däremot utifrån vad som framgår under avsnitt 3.3. att nämndens interna kontroll avseende ekonomi inte är tillräcklig.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Granskningens översiktliga syfte var att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att styrelse och nämnder lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden delvis har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Säkerställa att verksamhetsmål uppnås.
- Tillse att det vidtas åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppfyllelse under året.
- Säkerställa att verksamhetens bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.
- Tillse att det vidtas åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året.
- Skapa förutsättningar för att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året.

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - socialnämnden

2025-04-03

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Liam Alldén
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilagor

Bilaga 1

Inriktning	Mål	Indikatorer
Plats för alla	Insatser ska utföras så att invånare kan känna sig trygga och inkluderade i samhället	• Antal nya eller utvecklade insatser som erbjuds för att personer skall kunna leva självständigt i det egna boendet • Andel invånare i behov av socialnämndens insatser som upplever känslor av ensamhet och isolering. • Områden i kommunen, både geografiskt och verksamhetsmässigt, som saknar möjlighet till ändamålsenlig användning av välfärdsteknik.
Jämställd och jämlik välfärd	Tillhandahålla insatser och stöd av hög kvalitet utifrån det individuella behovet.	• Andel mottagare av hemtjänst som är nöjda med det stöd de får från socialnämnden. • Andel mottagare av särskilt boende som är nöjda med det stöd de får från socialnämnden. • Andel mottagare av funktionsstöd som är nöjda med det stöd de får från socialnämnden. • Andel mottagare av IFO som är nöjda med det stöd de får från socialnämnden. • Antal granskade biståndsärenden utifrån lagstiftning • Antal nya eller utvecklade förebyggande eller hälsofrämjande insatser som erbjuds. • Områden i kommunen, både geografiskt och verksamhetsmässigt, som saknar möjlighet till ändamålsenlig användning av välfärdsteknik.
Attraktiv arbetsgivare	Arbetsplatsen är känd för ett tillitsfullt ledarskap som erbjuder trygghet, delaktighet, utvecklingsmöjligheter och goda arbetsförhållanden. Det gör att medarbetare, såväl kvinnor som män, söker sig till oss och väljer att stanna kvar	• Medarbetarenkätens resultat kring trygghet och utvecklingsmöjligheter • Ledarskapsresultat HME • Ledarskapsresultat OSA • Frisktal • Sjukfrånvaro • Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete. (HME)

		• Andel medarbetare som är nöjda med sin arbetsmiljö • Antal arbetsmiljögenomgångar • Antal nya kompetenstrappor • Personalomsättning per verksamhet
--	--	---

Bilaga 2

Risk	Kontrollmoment
Rapportering av ej verkställda beslut sker inte korrekt	Kontroll av registreringar via rapport ur verksamhetssystemen
Följer ej lagar och regelverk	Kontroll utifrån verksamhetssystemet
Följer ej lagar och regelverk Kontroll utifrån verksamhetssystem	Kontroll utifrån verksamhetssystemet
Smitta sprids i verksamheten	Självskattning kring följsamhet av basala hygienrutiner och klädregler
Avsaknad av genomförandeplan kan förekomma inom hemtjänsten	Kontroll sker i verksamhetssystemet
Delaktighet i upprättandet av genomförandeplan inom funktionsstöd kan saknas	Kontroll sker i verksamhetssystemet
Följer ej regelverk om inte samtycke har inhämtats	Kontroll av dokumentation
Handläggning sker i den generella utredningen och kan då bli en permanent utökning av insats	Kontroll i verksamhetssystemet genom att söka efter utredningstyp Generell utredning
Beslut fattas utifrån ett ej relevant underlag för bedömning av bistånd	Kontroll i verksamhetssystemet av utredningar i form av nulägesmätningar